تازه‌های اقتصاد
یکشنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۷

خاموشی زیست اقتصاد دیجیتال

گذشت ۷۰ روز از قطع دسترسی به اینترنت بین‌الملل خسارات زیادی را به اقتصاد دیجیتال وارد کرده است. این درحالی است که معاون اطلاع رسانی دفتر رییس جمهور در شبکه ایکس اعلام کرده که رییس جمهور با محدودیت دسترسی مردم به اینترنت بین‌الملل قویا مخالف است.

وزیر علوم نیز با ادبیاتی بی‌پرده، اختلال در اینترنت را اقدامی «ضد امنیت ملی» توصیف کرده و فاش ساخت که حتی مسعود پزشکیان نیز از دلایل ادامه این وضعیت قانع نشده است.

یوسف پزشکیان نیز در یادداشتی با نگاهی واقع‌بینانه به شرایط موجود، تاکید کرده که سرنوشت جنگ و آینده ایران، بیش از هر چیز به وضعیت معیشت و اشتغال گره خورده است و پشتیبانی از جبهه ها و حفظ توان جامعه، در گرو قدرت اقتصادی است.

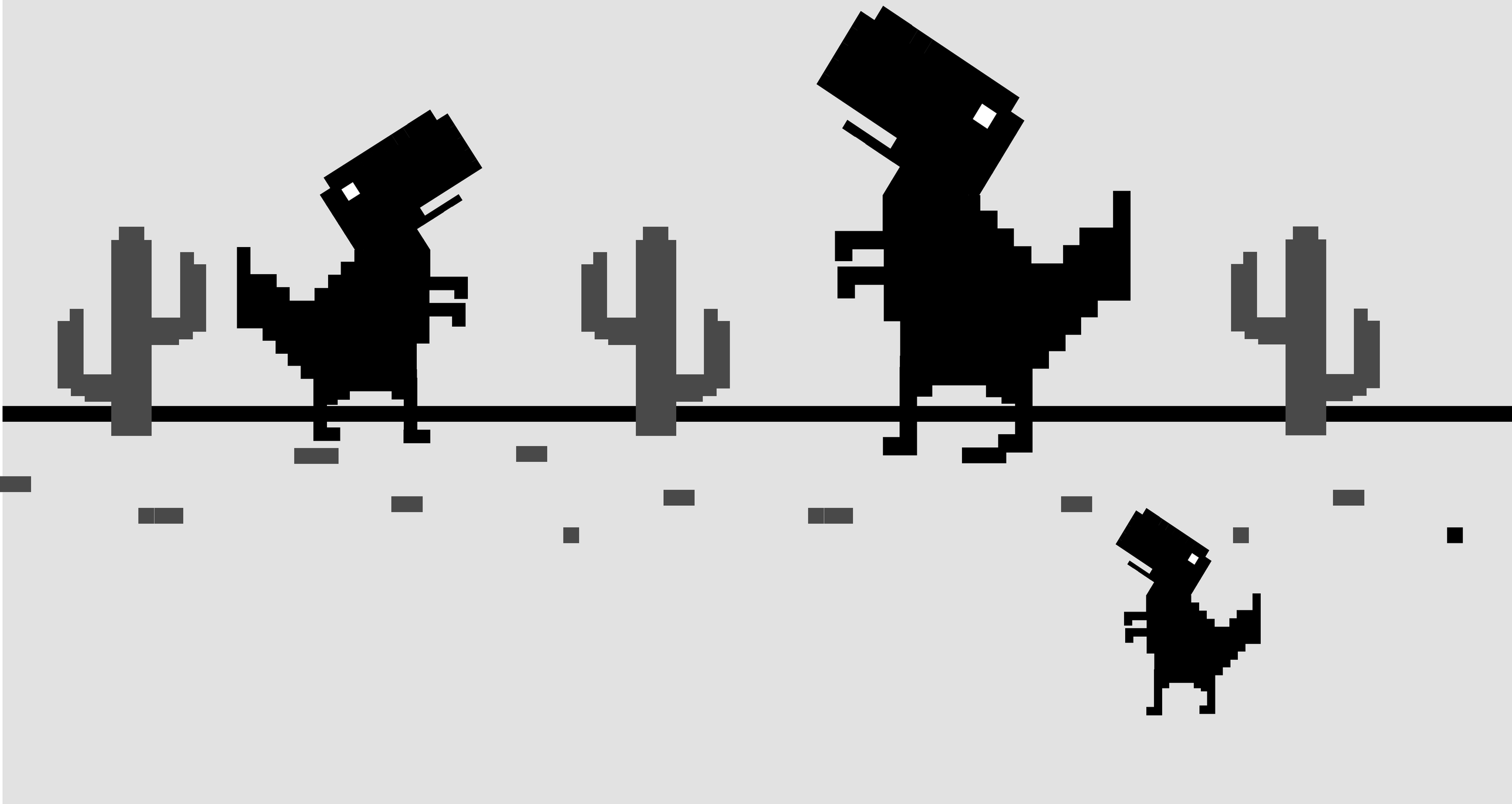
آمارهای رسمی که از زبان مسئولان شنیده می‌شود، تکان‌دهنده است. احسان چیت‌ساز، معاون وزیر ارتباطات، از خسارت ۵۱ هزار میلیارد تومانی به بخش دولتی و خصوصی خبر داده است.

رضا الفت‌نسب، رئیس اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی، عمق فاجعه را در بخش خصوصی بیشتر می‌بیند و معتقد است تا ۸۰ درصد کسب وکارهای خرد و خانگی که هیچ پناهی جز اینترنت ندارند، در این مدت نابود شده یا تا مرز ورشکستگی رفته‌اند.

تصور اینکه آسیب‌ها فقط به چند استارتاپ محدود شده، اشتباه است. محمدمهدی شریعتمدار، فعال حوزه فناوری مالی، تاکید دارد که این اختلالات مثل یک ویروس به جان مشاغل سنتی، مطب‌ها و رستوران‌ها هم افتاده است.

در بازار سرمایه نیز، دبیرکل کانون کارگزاران بورس از به خطر افتادنِ جریان سرمایه به دلیل قطع دسترسی‌های بین‌المللی می‌گوید.

عباس آشتیانی، رئیس کمیسیون بلاک‌چین سازمان نصر نیز در برآوردی، خسارت بخش بلاک‌چین و دارایی‌های دیجیتال را طی ۵۰ روز اخیر حدود یک میلیارد دلار تخمین می‌زند؛ ثروتی که می‌توانست در خدمت اقتصاد باشد اما به دلیل اختلالات، از دست رفت.

تازه‌های اقتصاد
یکشنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۷

چرا نهادهای بزرگ نباید منتظر منابع بانک‌ها باشند

فشار بر شبکه بانکی؛ ممنوع

در روزهایی که موضوع بازسازی خسارات ناشی از جنگ و نحوه تأمین منابع مالی آن در کانون بحث‌های اقتصادی قرار گرفته، دیدگاه‌های متفاوتی درباره شیوه‌های تأمین این هزینه‌ها و نقش نهادهای مختلف در این فرآیند مطرح است. در همین زمینه، مهدی پازوکی، اقتصاددان، به بررسی الزامات سیاستی و نهادی در مسیر بازسازی و مدیریت منابع پرداخته است.

پازوکی با اشاره به ضرورت بازنگری در شیوه تأمین منابع بازسازی خسارات ناشی از جنگ، معتقد است در شرایط فعلی نباید فشار جدیدی به شبکه بانکی وارد شود و هرگونه اعطای وام یا منابع جدید به نهادهایی مانند بنیاد مستضعفان، ستاد اجرایی فرمان امام، بنیاد برکت و حتی سازمان اوقاف غیرمنطقی است، چراکه این نهادها نه تنها باید هزینه‌های خود را از محل درآمدها و دارایی‌های نجومی خود تأمین کنند، بلکه باید بخشی از بار بازسازی پس از جنگ را نیز بر عهده گرفته و فشار فعلی را از دوش دولت و شبکه بانکی کاهش دهند.

او با اشاره به نمونه‌ای از این اموال گفت: بنیاد مستضعفان ساختمانی بزرگ در خیابان میرداماد دارد که ارزش اجاره ماهانه آن بالغ بر هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود، اما سال‌هاست بلااستفاده مانده است. چنین دارایی‌هایی باید در مسیر «مولدسازی» قرار گیرند؛ البته مولدسازی به معنای فروش گسترده املاک نیست، بلکه املاک و دارایی‌های غیرضروری باید به سرمایه‌گذاری مولد در اقتصاد تبدیل شوند.

او همچنین نسبت به افزایش فشار نهادهای عمومی غیردولتی بر شبکه بانکی هشدار داد و گفت: بسیاری از این نهادها بدهی‌های معوق بانکی دارند و افزایش استقراض آنها می‌تواند به رشد نقدینگی منجر شود. به اعتقاد وی، انضباط پولی در شبکه بانکی و انضباط مالی در بودجه دولت باید به‌طور جدی اجرا شود.

پازوکی با اشاره به دارایی‌های بانک‌ها نیز افزود: بانک ملی ایران مالک شرکت‌های بزرگی است که باید واگذار شوند تا بخشی از نقدینگی جمع‌آوری شود. او همچنین به بانک آینده، که در بانک ملی ادغام شده، اشاره کرد و گفت این بانک نیز باید دارایی‌های خود را حتی با قیمت کمتر به بخش خصوصی واگذار کند، چراکه این اقدام به نفع اقتصاد ملی خواهد بود.

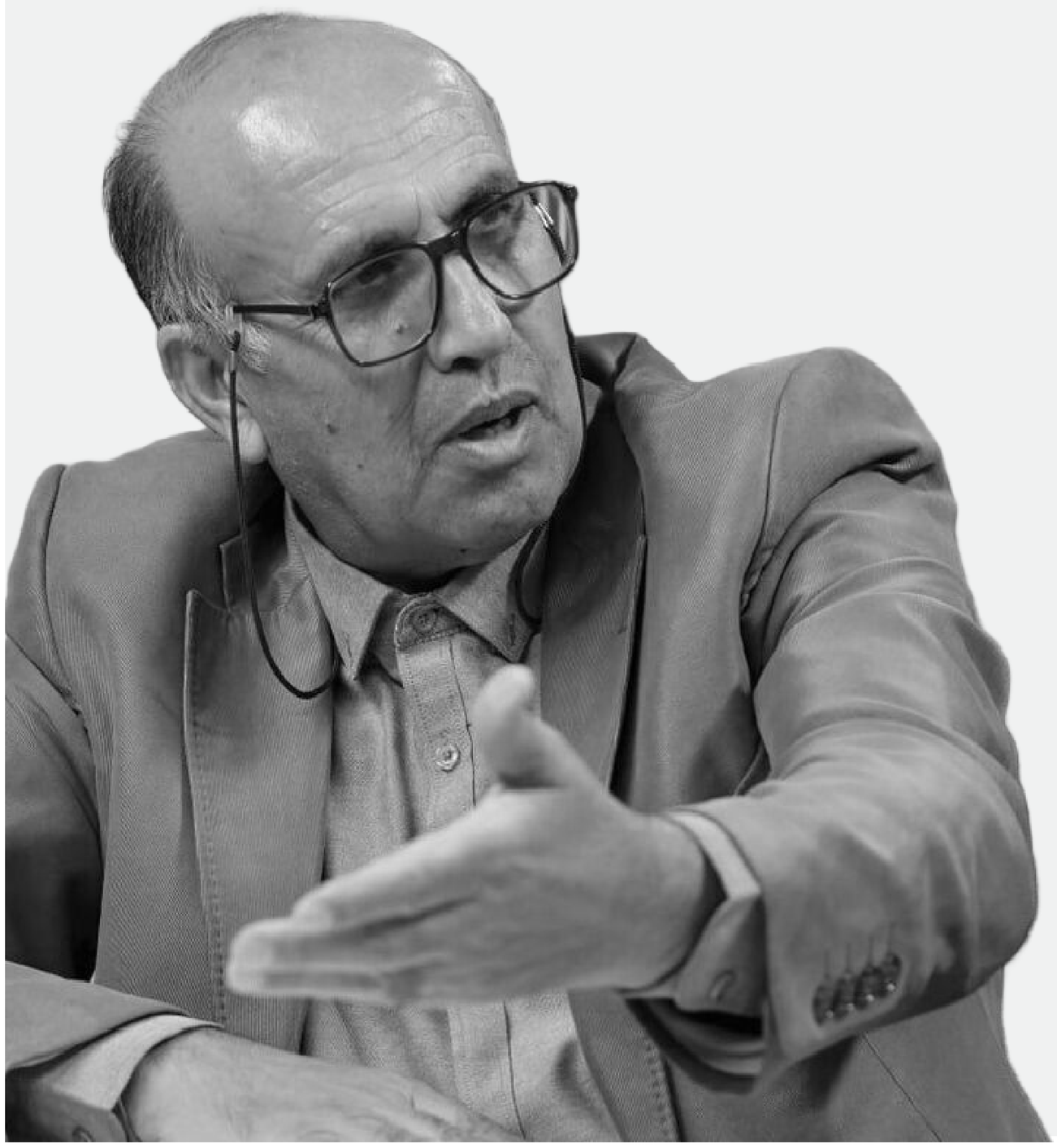
پازوکی در ادامه، دخالت مستقیم دولت در بازسازی بخش خصوصی را رویکرد مناسبی ندانست و گفت: دولت باید بیشتر از طریق سیاست‌گذاری، ارائه تسهیلات و حمایت‌های هدفمند عمل کند. واحدهای صنعتی آسیب‌دیده باید از طریق کاهش مالیات، تسهیلات بانکی و سیاست‌های حمایتی تشویق به بازسازی شوند.

این اقتصاددان همچنین خواستار بازنگری جدی در بودجه عمرانی سال ۱۴۰۵ شد و گفت: با توجه به محدودیت منابع، دولت باید اولویت را به بازسازی مدارس، دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی آسیب‌دیده اختصاص دهد و از توسعه پروژه های جدید جلوگیری کند. او حتی پیشنهاد داد روند گسترش دانشگاه‌ها متوقف شود و پروژه‌های نیمه‌تمام به سمت بازسازی خسارات ناشی از جنگ هدایت شوند.

پازوکی در بخش دیگری از سخنان خود، به وضعیت دانشگاه پیام نور اشاره کرد و گفت: در شرایطی که کشور با حجم بالای فارغ‌التحصیلان بیکار مواجه است، ادامه توسعه این دانشگاه توجیهی ندارد. به گفته وی، بیش از ۲۵۰ واحد دانشگاه پیام نور در ۳۱ استان کشور فعال است و می‌توان با ادغام این واحدها در دانشگاه‌های دولتی مراکز استان، منابع قابل توجهی آزاد کرد.

پازوکی همچنین برخی سیاست‌های حمایتی را «پوپولیستی» توصیف کرد. در حالی که وی اصل اختصاص کالابرگ به خانوارها را امری پسندیده دانست، نسبت به اثرات معکوس افزایش کارشناسی نشده مبلغ آن اظهار نگرانی کرد. وی همچنین با اشاره به طرح‌هایی مانند طرح یسنا، حمایت از مادران و طرح «مادران امید» گفت: این سیاست‌ها هزینه‌زا هستند و اثر محسوسی بر افزایش جمعیت ندارند. به گفته وی، «هیچ‌کس صرفاً به دلیل این مشوق‌ها تصمیم به فرزندآوری نمی‌گیرد.»

وی همچنین با اشاره به طرح‌هایی مانند طرح یسنا، حمایت از مادران و طرح «مادران امید» گفت: این سیاست‌ها هزینه‌زا هستند و اثر محسوسی بر افزایش جمعیت ندارند. به گفته وی، «هیچ‌کس صرفاً به دلیل این مشوق‌ها تصمیم به فرزندآوری نمی‌گیرد.»

تازه‌های اقتصاد
یکشنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۷

تقویت تاب‌آوری اقتصادی با اصلاح سیاست‌های ارزی

چه کسانی بر تکرار سیاست شکست خورده ارزترجیحی اصرار دارند؟

در حالی که سیاست‌های ارزی در سال گذشته و در دوران صلح، کشور را با تلاطمات جدی در مدیریت بازار ارز مواجه کرده بود، اصلاح این سیاست‌ها با حذف ارزترجیحی در اواخر سال، به افزایش چشمگیر تاب‌آوری اقتصاد کشور در دوران جنگ تحمیلی سوم انجامید.

بر اساس گزارشی که در دی‌ماه ۱۴۰۴ در جلسه کمیسیون تلفیق از سوی سازمان برنامه و بودجه ارائه شد، منابع دولت از محل درآمدهای نفتی عمدتاً در هشت ماهه اول سال ۱۴۰۴، مصرف شده بود که نشان می‌داد دست بازارساز برای مدیریت بازار ارز خالی است. این کمبود ارز از اوایل آذرماه و همزمان با اوج‌گیری نوسانات ارزی نمایان شد و کاهش واردات و عرضه کالاهای اساسی را به دنبال داشت. به اذعان یک فعال بازار کالای اساسی، در آبان و آذر سال گذشته، عرضه کالاهای اساسی به بازار به طور محسوسی کاهش یافت و حتی برخی اقلام مانند روغن در بازه‌ای دو هفته‌ای به هیچ وجه در دسترس نبود. در حال حاضر تنها کسانی بر تکرار سیاست ارز ترجیحی اصرار دارند که یا از آن منتفع می‌شوند، یا هیچ شناختی از اقتصاد و رویه‌های مدیریت بهینه آن ندارند و صرفاً با هدف جبهه‌گیری‌های سیاسی با اصلاحات اقتصادی مخالفت می‌کنند. خطر افرادی که با هدف نفع شخصی یا سیاسی می‌خواهند هزینه‌های جبران‌ناپذیر به کشور و مردم وارد کنند، گاهی می‌تواند از دشمن بیرونی هم بیشتر باشد؛ از این رو همه فعالان اقتصادی، رسانه‌ها و شهروندان باید نسبت به ادعاهای بدون پشتوانه فکری و علمی حامیان ارز ترجیحی آگاه و هوشیار باشند.

واگذاری ۱۰۰ درصد سهام گروه مالی ملت

بانک ملت، در راستای اجرای مفاد ماده ۱۶ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، از واگذاری ۱۲ میلیارد سهم معادل ۱۰۰ درصد از سهام شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام) از طریق مزایده عمومی خبر داد. این واگذاری با مبلغ کارشناسی پایه ۱،۴۵۵،۵۰۳،۱۰۳ میلیون ریال و طبق شرایط مندرج در آگهی انجام خواهد شد.

قیمت مندرج در آگهی، قیمت پایه مزایده بوده و سهام به بالاترین قیمت پیشنهادی فروخته خواهد شد و به پیشنهادهای کمتر از قیمت پایه ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تضمین شرکت در مزایده به این صورت است که معادل ۱۰ درصد از مبلغ پایه به صورت واریز نقدی و یا چک بانکی تضمین شده در وجه بانک ملت است و ضمانت‌نامه بانکی از یکی از بانک‌های تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (به غیر از بانک ملت) قابل تمدید و بدون قید و شرط با مدت اعتبار اولیه حداقل سه ماه و به نفع بانک ملت ارائه شود.

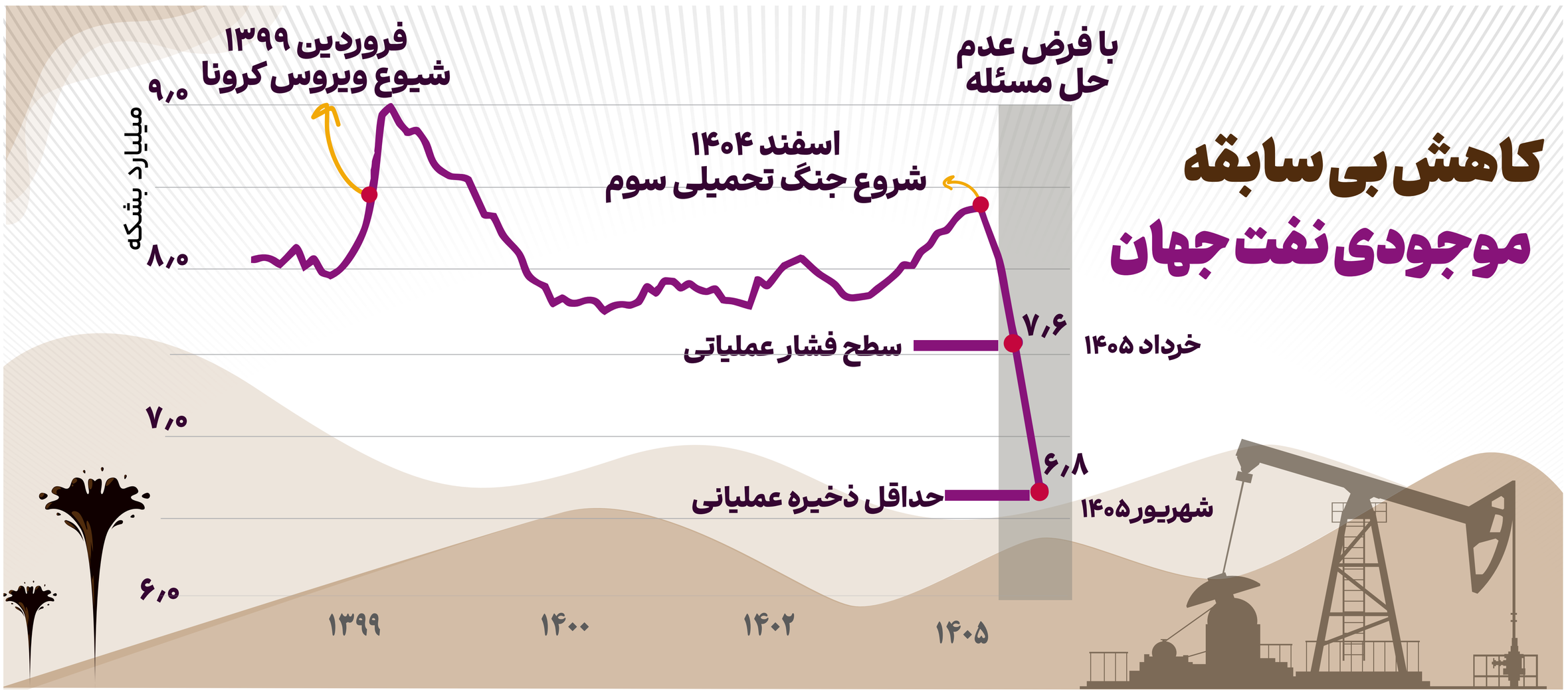
مبلغ ۱۵۳،۸۹۹،۹۹۹ میلیون ریال مانده مطالبات بانک و شرکت‌های تابعه از شرکت موضوع مزایده، در صورت مشخص شدن برنده مزایده، به ثمن معامله اضافه می‌شود.

گسل‌های جدید در اقتصاد جهانی

در سال‌های اخیر مفهوم «ثبات مالی جهانی» بیش از هر زمان دیگری با عدم قطعیت همراه شده است. بحران‌های مالی گذشته معمولاً از یک بخش مشخص آغاز می‌شدند؛ مانند بانک‌ها یا بازار مسکن. اما امروز بسیاری از اقتصاددانان معتقدند نظام مالی جهانی با چند منبع ریسک هم‌زمان و به‌هم‌پیوسته روبه‌روست.

گزارش‌های صندوق بین‌المللی پول، هیات ثبات مالی (FSB)، بانک جهانی و بانک تسویه بین‌المللی نشان می‌دهد نگرانی اصلی سیاست گذاران دیگر صرفاً یک بحران مالی سنتی نیست، بلکه مجموعه‌ای از فشارهای اقتصادی، فناورانه و ساختاری است که می‌تواند به‌طور هم‌زمان بازارهای مالی را بی‌ثبات کند.

تازه‌های اقتصاد
یکشنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۷

تحریم جدید آمریکا علیه ایران چه پیامی را مخابره کرد؟

گره کور هرمز برای واشنگتن

آمریکا پس از ناتوانی در بازکردن تنگه هرمز از طریق محاصره دریایی، این بار با تشدید تحریم‌ها علیه شبکه‌های مرتبط با ایران، می‌کوشد از بن‌بست تنگه هرمز خارج شود؛ اما داده‌های رسمی و تجربه‌های پیشین نشان می‌دهد این ابزار، مانند حمله نظامی یا محاصره دریایی، به‌تنهایی قادر به تغییر معادله نیست.
تحلیلگران می‌گویند تحریم‌های تازه واشنگتن علیه نهادها و افراد مرتبط با ایران، فقط یک اقدام تنبیهی اقتصادی نیست؛ بلکه نشانه‌ای از تلاش آمریکا برای یافتن راه‌حل در برابر بحرانی است که در مرکز آن تنگه هرمز قرار دارد.
این گلوگاه حیاتی که بنا بر داده‌های اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) طی سال‌های اخیر روزانه حدود ۲۰.۹ میلیون بشکه نفت و فرآورده‌های نفتی از آن عبور کرده، یکی از مهم‌ترین شریان‌های انرژی جهان است و هرگونه اختلال در آن، بلافاصله به بازار جهانی نفت، قیمت انرژی و امنیت عرضه در آسیا و اروپا سرایت می‌کند.
از همین رو، واشنگتن می‌کوشد با ابزار تحریم، فشار را بر ایران افزایش دهد؛ اما مسئله این است که تحریم، همانند تهدید نظامی یا محاصره دریایی، لزوماً به نتیجه مطلوب منجر نمی‌شود.

ویدیو

